

Lovforslag nr. L 89. Fremsat den 6. november 1991 af kirkeministeren (Torben Rechendorff)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om menighedsråd

§ 1

I lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 27. juni 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Menighedsrådene i et pastorat med to eller flere sogne eller i et sogn med to eller flere kirkedistrikter kan beslutte, at pastoratet eller sognet skal have fælles menighedsråd.«

2. I § 1, stk. 4, ændres »kirkeministeren« til »biskoppen«.

3. I § 15, 1. pkt., udgår »offentlig«.

4. § 18, stk. 2, ophæves.

5. § 19 affattes således:

»§ 19. Et medlem, der fraflytter menighedsråds kredsen, eller hvis bopæl er beliggende i en nyoprettet kreds, kan ikke forblive i menighedsrådet. Et medlem, der udtræder som følge af midlertidig fraflytning, kan genindtræde i rådet, når den pågældende på ny tager fast bopæl i menighedsråds kredsen, hvis dette sker senest 6 måneder efter fraflytningen.

Stk. 2. Et medlem kan kun udtræde af menighedsrådet, hvis rådet giver sit samtykke. Rådets samtykke er dog unødvendigt, hvis en sognebåndsløser, der er indvalgt i rådet, ophører med at have tilknytning til rådet gennem sognebåndsløsning. Hvis menighedsrådet ikke er beslutningsdygtigt, kan tilladelse til at udtræde gives af biskoppen.

Stk. 3. Menighedsrådet afgør, om et medlem skal udelukkes fra rådet. Udelukkelse kan kun finde sted, hvis medlemmet enten mister sin

valgbarhed eller vedholdende undlader at opfylde sine pligter som medlem af rådet.

Stk. 4. Menighedsrådets afgørelse efter stk. 2 og stk. 3 kan indbringes for biskoppen, hvis afgørelse kan indbringes for kirkeministeren.«

6. § 24, 2. pkt., affattes således:

»De nærmere regler for valgets gennemførelse kan fastsættes af kirkeministeren.«

7. § 25 ophæves.

8. § 26 affattes således:

»§ 26. Af kirkekassen kan der årligt anvendes et beløb (rådighedsbeløbet) på indtil 96.000 kr. til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Stk. 2. Rådighedsbeløbet kan ikke bruges til at støtte foranstaltninger, hvortil der efter anden lovgivning ydes tilskud af offentlige midler.

Stk. 3. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af det i stk. 1 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.«

9. § 27 affattes således:

»§ 27. Til fremme af menighedsarbejdet forvalter menighedsrådet gennem kirkekassen, hvad der indkommer ved indsamlinger i kirken. Nærmere regler herom fastsættes af kirkeministeren.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 1992.

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger

Som et led i den løbende modernisering af den kirkelige lovgivning stilles der forslag om en række ændringer af den nugældende lov.

I bestræbelserne på fortsat at give menighedsrådene en stadig større grad af indflydelse og selvbestemmelse, foreslås beslutningen om oprettelse af et fælles menighedsråd i flersognspastorater og i sogne med flere kirkedistrikter overladt til de enkelte menighedsråd.

Under hensyn til indvundne erfaringer i de seneste år søges der tilvejebragt en udvidet afgang for menighedsrådsmedlemmer til at udtræde af rådet, da de nugældende regler for udtræden skønnes at være for restriktive.

Det foreslås således, at der gives biskoppen kompetence til at tillade, at et medlem udtræder af rådet i tilfælde, hvor menighedsrådet ikke er beslutningsdygtigt, ligesom der stilles forslag om, at et menighedsråds nægtelse af samtykke til udtræden skal kunne indankes for biskoppen. I begge tilfælde foreslås det, at biskoppens afgørelse skal kunne indbringes for kirkeministeren.

Lovforslaget indeholder herudover nogle mindre redaktionelle ændringer. Herom henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Lovforslaget, der har været forelagt samtlige biskopper, stiftøvrigheder, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening og kirkefunktionærernes organisationer, medfører ingen økonomiske konsekvenser for stat eller kommuner eller for den kirkelige ligning.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende lov er det en forudsætning for oprettelse af fælles menighedsråd for et pastorat med to eller flere sogne eller for et sogn med to eller flere kirkedistrikter, at et menighedsråd i hvert af

sognene eller distrikterne udtaler ønske herom. Efter forslaget er det ikke nødvendigt at afholde menighedsrådsmøde, idet beslutningen foreslås henlagt til menighedsrådene.

Til nr. 2

Spørgsmålet om oprettelse af menighedsråd til varetagelse af særlige opgaver i forbindelse med oprettelse af et nyt sogn eller kirkedistrikt foreslås henlagt til biskoppen, således at Kirkeministeriets tilladelse ikke længere skal indhentes.

Til nr. 3

Det skønnes ikke nødvendigt at stille krav om, at licitationen skal være offentlig, jf. § 2 i lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. Ofte vil en bunden (ikke-offentlig) licitation være rimelig.

Til nr. 4

Bestemmelsen ophæves, da nærmere regler om indkaldelse af stedfortræder i forbindelse med præsteansættelse efter vedtagelsen af lov nr. 310 om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. udfærdiges med hjemmel i denne lovs § 9, stk. 3.

Til nr. 5

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til § 19, stk. 1, i den nugældende lov, dog med den ændring, at menighedsrådet ikke vil kunne give tilladelse til, at et medlem, der fraflytter menighedsråds kredsen, eller hvis bopæl er beliggende i en nyoprettet kreds, kan forblive i menighedsrådet. Endvidere er der tilføjet en bestemmelse om midlertidig fraflytning, hvorefter et medlem kan genindtræde i rådet, når den pågældende påny tager fast bopæl i menighedsråds kredsen, såfremt dette sker senest 6 måneder efter fraflytningen. Bestemmelsen vil herefter svare til § 100 og § 102 i bekendtgørelse nr. 140 af 8. marts 1989 om kommunale valg.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til den nugældende lov med redaktionelle ændringer. På grundlag af indvundne erfaringer foreslås det dog, at der gives biskoppen kompetence til at tillade, at et medlem

udtræder af rådet i tilfælde, hvor menighedsrådet ikke er beslutningsdygtigt, og derfor ikke kan give samtykke til udtræden.

Stk. 3 svarer til § 19, stk. 3, i den nugældende lov.

Det skønnes rimeligt, at menighedsrådets afgørelse efter både stk. 2 og 3 kan indbringes for biskoppen, hvis afgørelse kan indbringes for kirkeministeren. Det er i nogle tilfælde forekommet, at rådet har nægtet et medlem at udtræde med den konsekvens, at medlemmet har ment at måtte effektuere sin udtræden gennem udmeldelse af folkekirken, hvorved valgheden fortæbes, ligesom det er forekommet, at mere end halvdelen af menighedsrådets medlemmer har ønsket at udtræde, således at der ikke har været et beslutningsdygtigt råd.

Til nr. 6

Bestemmelsen foreslås ændret under hensyntagen til, at der i praksis endnu ikke har været behov for at fastsætte nærmere regler om valgets gennemførelse.

Til nr. 7

Bestemmelsen foreslås ophævet, da den ikke har selvstændig betydning.

Til nr. 8

Det skønnes ikke hensigtsmæssigt fortsat at anføre rådighedsbeløbet såvel med et maksimumsbeløb som med et yderligere maksimum, der vil kunne godkendes, når forholdene taler for det. Det i forslaget anførte maksimumsbeløb svarer til det i den gældende lov anførte beløb på 70.000 kr., der som følge af prisudviklingen siden 1984 – da beløbet fastsattes – udgør 96.000 kr. fra 1. januar 1992 at regne. Beløbet er med hjemmel i stk. 4 i den nugældende bestemmelse blevet reguleret i de mellemliggende år.

Den hidtidige bestemmelse om specifikation af enkeltposter på kirkekassens budget foreslås udeladt.

Til nr. 9

Det skønnes ikke nødvendigt at nævne menighedsplejen som en del af menighedsarbejdet, da en organiseret menighedspleje kun findes i få menighedsråds kredse.

Til § 2

Den foreslåede ikrafttrædelsesdato er fastsat under hensyn til, at næste ordinære menighedsrådsvalg skal finde sted i november 1992.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. § 1, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Menighedsrådene i et pastorat med to eller flere sogne eller i et sogn med to eller flere kirkedistrikter kan beslutte, at pastoratet eller sognet skal have fælles menighedsråd.«

§ 1, stk. 3. Menighedsrådene i et pastorat med to eller flere sogne eller i et sogn med to eller flere kirkedistrikter kan beslutte, at pastoratet eller sognet skal have fælles menighedsråd, når et menighedsmøde, jf. kapitel 8, i hvert af sognene eller distrikterne ønsker det.

2. I § 1, stk. 4, ændres »kirkeministeren« til »biskoppen«.

§ 1, stk. 4. Ved oprettelse af et nyt sogn eller kirkedistrikt kan kirkeministeren bestemme, at det nye menighedsråd skal oprettes, før sognet eller distriktet er oprettet, og fastsætte, hvilke opgaver rådet skal varetage indtil dette tidspunkt.

3. I § 15, 1. pkt., udgår »offentlig«.

§ 15. Menighedsrådet kan ikke overdrage udførelsen af større arbejder eller leverancer til et medlem af rådet uden efter forudgående offentlig licitation. Stiftsovrigheden kan dog i særlige tilfælde gøre undtagelse fra denne regel.

4. § 18, stk. 2, ophæves.

§ 18, stk. 2. Når et medlem er forhindret i at deltage i møder i forbindelse med præsteanstættelse, skal stedfortræderen indkaldes.

5. § 19 affattes således:

»§ 19. Et medlem, der fraflytter menighedsråds kredsen, eller hvis bopæl er beliggende i en nyoprettet kreds, kan ikke forblive i menighedsrådet. Et medlem, der udtræder som følge af midlertidig fraflytning, kan genindtræde i rådet, når den pågældende på ny tager fast bopæl i menighedsråds kredsen, hvis dette sker senest 6 måneder efter fraflytningen.

Stk. 2. Et medlem kan kun udtræde af menighedsrådet, hvis rådet giver sit samtykke. Rådets samtykke er dog unødvendigt, hvis en sognebåndsløser, der er indvalgt i rådet, ophører med at have tilknytning til rådet gennem sognebåndsløsning. Hvis menighedsrådet ikke er beslutningsdygtigt, kan tilladelse til at udtræde gives af biskoppen.

Stk. 3. Menighedsrådet afgør, om et medlem skal udelukkes fra rådet. Udelukkelse kan kun finde sted, hvis medlemmet enten mister sin valgbarhed eller vedholdende undlader at opfylde sine pligter som medlem af rådet.

Stk. 4. Menighedsrådets afgørelse efter stk. 2 og stk. 3 kan indbringes for biskoppen, hvis afgørelse kan indbringes for kirkeministeren.«

§ 19. Et medlem, der fraflytter menighedsråds kredsen, eller hvis bopæl er beliggende i en nyoprettet kreds, kan ikke forblive i menighedsrådet, medmindre rådet tillader det.

Stk. 2. Et medlem, der ønsker at udtræde af menighedsrådet, skal have rådets samtykke, medmindre medlemmet er fraflyttet menighedsråds kredsen, har bopæl i en nyoprettet kreds eller ophører med at have tilknytning til rådet gennem sognebåndsløsning, jf. § 20.

Stk. 3. Menighedsrådet afgør, om et medlem skal udelukkes fra rådet. Udelukkelse kan kun finde sted, hvis medlemmet enten har mistet sin valgbarhed eller vedholdende undlader at opfylde sine pligter som medlem af rådet.

Stk. 4. Menighedsrådets afgørelse efter stk. 3 kan indbringes for biskoppen bortset fra spørgsmål om fortabelse af valgbarhed på grund af straf, der kan indbringes for kirkeministeren efter § 3 i lov om valg til menighedsråd.

6. § 24, 2. pkt., affattes således:

»De nærmere regler for valgets gennemførelse kan fastsættes af kirkeministeren.«

§ 24. Ved valg af medlemmer til udvalg skal forholdstalsvalgmetoden anvendes, hvis dette kræves af noget medlem af rådet. De nærmere regler for valgets gennemførelse fastsættes af kirkeministeren.

7. § 25 ophæves.

§ 25. Menighedsrådet deltager efter de derom fastsatte særlige regler i

- 1) administrationen af kirke og kirkegård,
- 2) administrationen af kirkens og præsteembedets indtægter og formue,
- 3) ansættelse i præstestillinger og
- 4) ansættelse i stillinger ved kirke og kirkegård.

Stk. 2. Menighedsrådet deltager i valg af biskop og provstiudvalg efter de derom fastsatte bestemmelser.«

8. § 26 affattes således:

»§ 26. Af kirkekassen kan der årligt anvendes et beløb (rådighedsbeløbet) på indtil 96.000 kr. til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Stk. 2. Rådighedsbeløbet kan ikke bruges til at støtte foranstaltninger, hvortil der efter anden lovgivning ydes tilskud af offentlige midler.

Stk. 3. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af det i stk. 1 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.«

§ 26. Menighedsrådet kan af kirkekassen årligt anvende et beløb (rådighedsbeløb) på indtil 17.000 kr., når forholdene taler for det dog indtil 70.000 kr., til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Stk. 2. Foranstaltninger, hvortil der efter anden lovgivning ydes tilskud af offentlige midler, kan ikke støttes af rådighedsbeløbet.

Stk. 3. Rådighedsbeløbet opføres på kirkekassens budget med en specificeret angivelse af, hvorledes beløbet agtes anvendt.

Stk. 4. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af de i stk. 1 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.«

9. § 27 affattes således:

»§ 27. Til fremme af menighedsarbejdet forvalter menighedsrådet gennem kirkekassen, hvad der indkommer ved indsamlinger i kirken. Nærmere regler herom fastsættes af kirkeministeren.«

§ 27. Til fremme af menighedsarbejdet, derunder menighedsplejen, forvalter menighedsrådet gennem kirkekassen, hvad der indkommer ved indsamlinger i kirken. Nærmere regler herom fastsættes af kirkeministeren.«